

لایحه قانونی ساختار و وظایف فوریت‌های اجتماعی سازمان بهزیستی کشور

شماره: تاریخ:

هیئت وزیران در جلسه مورخ عطف به نامه شماره مورخ (۲۱)، (۱۰) و (۲۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و بند (پ) ماده (۵۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، لایحه قانونی فوریت‌های اجتماعی سازمان بهزیستی کشور را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این لایحه، به شرح زیر تعریف می‌شود:

الف) سازمان: سازمان بهزیستی کشور

ب) مرکز هماهنگی و برنامه‌ریزی فوریت‌های اجتماعی: مرکزی ستادی در سطح بهزیستی کشور و بهزیستی استان که وظیفه مطالعه، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی، تدوین و استانداردسازی خدمات تخصصی و نظارت و ارزشیابی برنامه‌ها و فعالیت‌های فوریت‌های اجتماعی را بر عهده دارد.

پ) مرکز خدمات فوریت اجتماعی: مرکز ارائه دهنده خدمات تخصصی فوریتی اجتماعی - روانشناسی بموضع و در دسترس که خدمات فوریت اجتماعی را به دریافت کنندگان این خدمات به صورت حضوری، تلفنی، سیار، شباه روزی و رایگان به شرح زیر ارائه می‌نماید:

۱- خدمات حضوری: خدماتی هستند که دریافت کنندگان خدمات با مراجعت به مراکز مداخله در بحران فردی، خانوادگی و اجتماعی، پایگاه‌های فوریت‌های اجتماعی به صورت سرپایی و نگهداری موقت برای زنان و دختران از طریق تیم تخصصی مددکار اجتماعی، روانشناس، روانپزشک، مشاور حقوقی درسطح شهرها و روستاهای سکونتگاه‌های غیررسمی و حاشیه‌نشین و مناطق آسیب‌خیز، خدمات تخصصی را دریافت می‌نمایند.

۲- خدمات تلفنی: به خدماتی اطلاق می‌گردد که به صورت تلفنی با شماره ارتباطی ۱۲۳، توسط مددکار اجتماعی و روانشناس به افرادی که در معرض بحران یا آسیب‌های اجتماعی قرار دارند ارائه می‌گردد.

۳- خدمات سیار: خدمات تخصصی هستند که توسط تیم‌های تخصصی متشكل از مددکار اجتماعی و روانشناس مستقر در خودروهای فوریت‌های اجتماعی سازمان از طریق حضور متنابوب و موقت در نقاط پرtraکم جمعیتی و آسیب‌خیز و در صورت اعلام گزارش، با حضور در محل مورد گزارش به دریافت کنندگان خدمات ارائه می‌گردد.

ماده ۲- دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی شامل افراد آسیب‌دیده اجتماعی یا در معرض آسیب اجتماعی زیر هستندگه در شرایط بحرانی قرار دارند:

الف) خشونت دیدگان خانگی از قبیل کودک آزار دیده، همسر آزار دیده، سالمند آزار دیده، معلول آزار دیده

ب) کودکان در وضعیت مخاطره آمیز

پ) افرادی که قصد خودکشی دارند یا اقدام به خودکشی کرده‌اند

ت) دختران و پسران فرار کرده یا طرد شده از منزل

ث) زنان و دختران آسیب دیده اجتماعی

ج) کودکان خیابانی

ج) حمایت‌های اجتماعی - روانی فوریتی در حوادث طبیعی و انسان ساخت به گروه‌های هدف سازمان

فصل دوم – تشکیلات

ماده ۳ – مرکز فوریت‌های اجتماعی مرکزی است که ذیل تشکیلات سازمان بهزیستی کشور با ساختار و شرح وظایف مندرج در این قانون به شرح زیر فعالیت می‌کند:

الف - مرکز هماهنگی و برنامه‌ریزی فوریت‌های اجتماعی کشور

مطالعه، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی، تدوین و استانداردسازی خدمات تخصصی و نظارت و ارزشیابی برنامه‌ها و فعالیت‌ها

ب - اداره هماهنگی و برنامه‌ریزی فوریت‌های اجتماعی استان

ایجاد زمینه‌های استقرار و پیاده سازی فعالیت‌های مرکز خدمات فوریت‌های اجتماعی جهت تسهیل افراد به صورت شبانه‌روزی و نظارت و پایش فعالیت‌ها در سطح استان و رفع چالش‌ها و موانع اجرایی، اطلاع رسانی و آگاه سازی

پ - واحد هماهنگی و برنامه‌ریزی فوریت‌های اجتماعی شهرستان

استقرار و پیاده‌سازی صحیح فعالیت‌ها در سطح شهرستان و ارائه گزارش‌های عملکردی دوره‌ای، شناسایی آسیب‌های اجتماعی شایع و نوپدید، تأمین تجهیزات و فضای فیزیکی مناسب جهت اجرای فعالیت‌ها و جلب مشارکت‌های دستگاه‌های ذیربیط در راستای تسهیل ارائه خدمات تخصصی به خدمات گیرنده‌گان مراکز

ت - مرکز خدمات فوریت‌های اجتماعی

ارایه خدمات تخصصی اجتماعی - روانی فوریتی به خدمت گیرنده‌گان مرکز و انجام مداخلات در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی فوریتی و کمک به توانمندسازی آنان با رویکرد خانواده‌محور و توانمندسازی از طریق مراکز مداخله در بحران، خط تلفن فوریت‌های اجتماعی ۱۲۳، پایگاه‌های فوریت‌های اجتماعی و خدمات سپار فوریت‌های اجتماعی سازمان براساس دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های اجرایی ابلاغی

فصل سوم: دستگاه‌ها و نهادهای ذیربیط

ماده ۴ – دستگاه‌ها و نهادهای زیر در راستای تحقق اهداف این لایحه قانون مکلفند وظایف زیر را انجام دهند :

الف) سازمان:

۱. با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور نسبت به توسعه‌ی ساختار و تشکیلات اداری و اجرایی مرکز فوریت‌های اجتماعی در سطح ملی، استانی و شهرستانی با پوشش کامل مناطق شهری و روستایی اقدام نماید.

۲. نسبت به سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت کلان در حوزه فوریت‌های اجتماعی کشور اقدام نماید.

۳. برنامه توسعه کیفی و کمی خدمات فوریت‌های اجتماعی سازمان را تدوین نماید.

۴. پایش و ارزشیابی فعالیت مراکز فوریت‌های اجتماعی را به صورت مستمر و دوره‌ای انجام دهد.

۵. نسبت به استانداردسازی و ارتقاء خدمات و تجهیزات مراکز فوریت‌های اجتماعی اقدام نماید.

۶. از همکاری دستگاه‌ها و نهادهای ذیربیط در این ماده جهت تحقق اهداف این قانون استفاده نماید.

۷. سامانه آمار و اطلاعات فوریت‌های اجتماعی را جهت ثبت اطلاعات خدمات گیرنده‌گان طراحی و اجرا نماید.

۸. نسبت به تربیت سوپر وایزر فوریت‌های اجتماعی (کارشناس ارشد اناظر ارشد) در سطح مراکز از طریق پومن آموزشی تخصصی اقدام نماید.

ب) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی:

۱. نسبت به شناسایی دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی سازمان موضوع این قانون در موارد مراجعه یا معرفی یا مواجه شدن با آنان در حین اجرای وظیفه اقدام و حسب مورد با رعایت قوانین و مقررات به سازمان یا مراجع قضایی ارجاع و انجام حمایتهای مورد نیاز بر اساس این قانون یا سایر قوانین اقدام کند.
۲. در مأموریت‌های کارشناسان فوریت‌های اجتماعی و انجام وظایف محوله در اجرای این قانون، حسب تقاضا جهت تأمین امنیت آنان و نیز دریافت کنندگان خدمات موضوع مأموریت، اقدام قانونی لازم را به عمل آورد.
۳. همکاری لازم جهت ارائه مجوز تردد در خطوط ویژه و مجوز استفاده از چراغ‌گردان به خودروهای خدمات سیار فوریت‌های اجتماعی سازمان صورت پذیرد.
۴. کارکنان تحت خدمت خود را در مورد نحوه برخورد با افراد آسیب دیده اجتماعی و در معرض آسیب آموزش دهد.

پ) سازمان اداری و استخدامی کشور:

۱. نسبت به توسعه ساختار و تشکیلات اداری و اجرایی متناسب جهت ارائه خدمات فوریتی به دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی در سطح شهرستان با پوشش مناطق شهری و روستایی با همکاری سازمان اقدام نماید.
۲. جهت تأمین نیروی انسانی موضوع این قانون، مجوزهای استخدامی را در سطح ملی، استان و شهرستان صادر نموده و با توجه به افزایش جمعیت و توسعه مناطق شهری به صورت سالیانه برای به روزرسانی آن اقدام نماید.
۳. نیروی انسانی شاغل در مراکز فوریت‌های اجتماعی را از مزایای قانونی سختی کار بهره‌مند نماید.

ت) سازمان برنامه و بودجه کشور:

۱. تأمین اعتبارات لازم جهت توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی در شهرهای فاقد مرکز
۲. اعتبارات لازم جهت ارتقا و نگهداری تجهیزات مراکز فوریت‌های اجتماعی از قبیل ساختمان، خط تلفن و بیسیم، در ردیف اعتباری ویژه فوریت‌های اجتماعی سازمان پیش‌بینی و تأمین نماید.
۳. اعتبارات لازم جهت تأمین، ارتقاء و نگهداری خودروهای مراکز فوریت‌های اجتماعی در ردیف اعتباری ویژه فوریت‌های اجتماعی سازمان به صورت سالانه پیش‌بینی و تأمین نماید.
۴. اعتبارات لازم جهت استخدام و به کارگیری نیروی انسانی مراکز فوریت‌های اجتماعی در قالب بودجه‌های سالانه پیش‌بینی و تأمین نماید.
۵. اعتبارات لازم دستگاه‌های موضوع این قانون را جهت ارائه خدمات مورد نیاز پیش‌بینی و تأمین نماید.

ث) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

۱. خدمات تشخیصی و درمانی سرپایی و بستری فوری پزشکی و روانپزشکی به دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی ارجاع شده از مرکز فوریت‌های اجتماعی را به صورت رایگان ارائه نماید.
۲. دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی که برای دریافت خدمات درمانی به مراکز درمانی مراجعه می‌کنند را به مراکز فوریت‌های اجتماعی معرفی نماید.
۳. نسبت به پوشش کامل بیمه سلامت ایرانیان برای تمامی افراد آسیب دیده اجتماعی نیازمند درمان اقدام نماید.

ج) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات:

۱. نسبت به تجهیز شبکه فوریت‌های اجتماعی در کل کشور به تجهیزات مخابراتی از جمله راه اندازی خط تلفن فوریت‌های اجتماعی (۱۲۳) و اختصاص پهنای باند لازم برای بی سیم تحت وب به صورت مکالمه رایگان اقدام نماید.

۲. زیرساخت لازم (نرم افزاری و سخت افزاری) خط تلفن فوریت‌های اجتماعی (۱۲۳) در مناطق شهری و روستایی به صورت رایگان ایجاد نماید.
۳. اقدامات لازم را برای مکان‌بابی (location) دقیق تماس گیرندگان با خط ۱۲۳ انجام دهد.
۴. نسبت به اتصال فی مابین خطوط فوریتی مانند ۱۱۰، ۱۱۵، ۱۲۳، ۱۲۵ و ۱۱۲ اقدام نماید.

ج) قوه قضائيه:

۱. صدور احکام و دستورات قضایی لازم به قید فوریت انجام پذیرد.
۲. درخواست حضور مددکاران اجتماعی مرکز فوریت‌های اجتماعی با ابلاغ قضایی در جلسات رسیدگی‌های قضایی مربوط به دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی و استفاده از نظرات مشورتی آنان در صدور احکام مدنظر قرار دهد.
۳. شعبه‌های ویژه در کلان‌شهرها و مراکز استانها یا قاضی مشخص برای رسیدگی به پرونده‌های ارجاعی از مرکز تعیین گردد.
۴. از کارکنان مرکز در اقامه دعاوی ناشی از مداخلات در وضعیت مخاطره آمیز در مقابل تهدید افراد حمایت نماید.
۵. خط ارتباطی مشترک ما بین فوریت‌های اجتماعی ۱۲۳، پلیس ۱۱۰ و قضات کشیک در وضعیت مخاطره آمیز را ایجاد نماید.

ح) وزارت کشور:

۱. نسبت به تعیین تکلیف افراد خارجی فاقد مجوز اقامت، ارجاع شده از مرکز با قید فوریت و پذیرش آنها در مراکز مرتبط با اداره کل اتباع و مهاجرین خارجی اقدام نماید.
۲. شرایط تسهیل صدور شناسنامه (برای خدمت گیرندگان ایرانی) و مدارک هویتی برای گروه‌های هدف فاقد مدارک را با معروفی مرکز طبق قوانین و مقررات مربوط از طریق سازمان ثبت احوال کشور فراهم نماید.
۳. هماهنگی لازم را با استانداری‌ها جهت اولویت دادن به طرح‌های مرتبط با کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی در کارگروه فرهنگی، اجتماعی و خانواده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان انجام دهد.
۴. نسبت به تأمین و تخصیص اعتبار مورد نیاز فعالیت‌های فوریت‌های اجتماعی استانی از طریق شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان اقدام نماید.
۵. تدبیر لازم برای ایجاد هماهنگی بین خدمات فوریتی فعال در کشور از جمله خطوط تلفن ۱۲۳-۱۱۵-۱۱۰-۱۱۲ را اتخاذ نماید.
۶. استانداری‌ها عملکرد دستگاه‌های استانی مسئول از طریق کارگروه فرهنگی، اجتماعی و خانواده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بررسی نموده و نتایج آن به شورای یادشده ارائه نماید.
۷. نسبت به اختصاص اعتبار مورد نیاز جهت تجهیز و توسعه مرکز فوریت‌های اجتماعی حسب نیاز سازمان اقدام نماید.

خ) وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی:

۱. نسبت به انجام هماهنگی و پیگیری‌های لازم برای توسعه خدمات فوریت‌های اجتماعی براساس سطح‌بندی خدمات و شاخص‌های جمعیتی و وضعیت آسیب‌های اجتماعی شهرها حسب اعلام سازمان اقدام نماید.
۲. نسبت به تشکیل جلسات با حضور نمایندگان تمام الاختیار دستگاه‌های اجرایی همکار با هدف ایجاد هماهنگی، سیاست‌گذاری و اقدامات راهبردی برای ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی موثر اقدام نموده و گزارش عملکرد از آنان را به صورت مستمر و دوره‌ای جهت ارسال به هیأت وزیران اخذ نماید.

د) وزارت راه و شهرسازی:

۱. زمین و ساختمان مورد نیاز مراکز تابعه را به صورت رایگان با رعایت قوانین و مقررات در مناطق شهری مربوط تأمین نماید.
۲. ساختمن مناسب با استانداردهای سازمان جهت ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی در شهرهای جدید را تأمین نماید.

۳. در طراحی و جانمایی شهرهای جدید و بازآفرینی شهری شاخصهای مربوط به کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی را مد نظر قرار دهد.
۴. تبصره: شاخصهای مربوط به کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی در شورای اجتماعی کشور با همکاری سازمان بهزیستی و سایر دستگاههای ذیربسط حداقل ۳ ماه پس از تصویب قانون تهیه و به وزارت راه و شهرسازی جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

(ذ) شورای شهر و شهرداری‌ها:

۱. نسبت به اختصاص مجوز جهت تردد خودروهای فوریت‌های اجتماعی سازمان در منطقه تحت پوشش طرح کاهش آلودگی هوا و طرح ترافیک به صورت رایگان اقدام نماید.
۲. فضای تبلیغاتی محیطی را جهت اطلاع رسانی و آگاه‌سازی به صورت رایگان در اختیار سازمان قرار دهد.
۳. نسبت به همکاری در برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی در راستای کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی حسب نیاز سازمان اقدام نماید.
۴. نسبت به اختصاص و تجهیز فضای فیزیکی و ساختمان مناسب به مراکز جهت ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی اقدام نماید.
۵. جهت بهسازی مراکز فوریت‌های اجتماعی حسب نیاز سازمان اقدام نماید.
۶. نیم درصد از درآمدهای سالانه شهرداری را جهت ساماندهی و توانمندسازی دریافت‌کنندگان خدمات مراکز فوریت‌های اجتماعی اختصاص دهد.

ر) وزارت آموزش و پرورش:

۱. دانش‌آموزان و خانواده‌های نیازمند به دریافت خدمات فوریت‌های اجتماعی را شناسایی و به مراکز فوریت‌های اجتماعی معرفی نماید.
۲. زمینه حضور کارشناسان فوریت‌های اجتماعی را در مدارس جهت اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی دانش‌آموزان، کارکنان آموزشی و اداری مدارس و اولیاء دانش‌آموزان فراهم نماید.
۳. نسبت به آموزش کارکنان آموزشی و اداری مدارس در خصوص شناخت زمینه‌های بروز و شیوع آسیب‌های اجتماعی اقدام نماید.

(ز) وزارت اقتصاد و دارایی:

۱. مجوزهای لازم را جهت خرید خودروهای سواری (ون) فوریت‌های اجتماعی به منظور ارائه خدمات تخصصی در مناطق شهری و مناطق آزاد را صادر نماید.
۲. نیم درصد از درآمد سالانه مناطق آزاد را جهت ساماندهی وضعیت آسیب‌های اجتماعی در این مناطق تخصیص دهد.
۳. فضای فیزیکی و ساختمان مناسب را جهت ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی در مناطق آزاد به صورت رایگان توسط سازمان مناطق آزاد به سازمان اختصاص دهد.
۴. نسبت به اختصاص فضای تبلیغاتی جهت اطلاع رسانی و آگاه‌سازی در مناطق آزاد اقدام گردد.
۵. بخشی از اموال غیر منقول سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی برابر قوانین و مقررات حسب نیاز سازمان جهت ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی به سازمان اختصاص یابد.
۶. نیم درصد از عوارض از قبیل صدور پروانه‌های ساختمانی، تفکیک زمین‌ها، پذیره و نوسازی را به مراکز فوریت‌های اجتماعی اختصاص دهد.

(ژ) کمیته امداد امام خمینی (ره):

۱. نسبت به شناسایی و ارجاع خدمت گیرندگان نیازمند خدمات اجتماعی - روانی فوریت‌های اجتماعی به مراکز اقدام نماید.
۲. دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی ارجاع شده از مراکز را جهت حمایت‌های مالی، درمانی و فرهنگی با قيد فوریت تحت پوشش قرار دهد.

س) سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران:

۱. نسبت به آگاهسازی عموم مردم در خصوص خدمات فوریت‌های اجتماعی و خط ۱۲۳ اقدام نماید.
۲. از تولید یا پخش هرگونه برنامه آسیب‌رسان یا منجر به رواج خشونت جلوگیری و ممانعت به عمل آورد.
۳. نسبت به درج نشان نظام رده‌های سنی و محتوایی برنامه در هنگام پخش اقدام نماید.

ص) سازمان اوقاف و امور خیریه:

۱. نسبت به ترویج فرهنگ وقف در امور حمایت از آسیب دیدگان اجتماعی (خدمت گیرندگان از مراکز فوریت‌های اجتماعی) اقدام نماید.
۲. بخشی از منافع حاصل از موقوفات را جهت توانمندسازی روانی-اجتماعی و مادی و معنوی افراد آسیب‌دیده اجتماعی حسب نیاز سازمان اختصاص دهد.

فصل چهارم : هماهنگی و نظارت

ماده ۵- کلیه دستگاه‌های موضوع این قانون مکلفند هر ساله نسبت به برگزاری دوره‌های آموزشی، بازآموزی و هم افزایی کارکنان خود و همچنین سازمان‌های مردم نهاد همکار در سطوح ملی، استانی و محلی با همکاری سازمان اقدام نمایند.

ماده ۶- کلیه دستگاه‌ها و نهادهای موضوع این قانون مکلفند هر ساله نسبت به ارائه گزارش عملکرد به سازمان اقدام نمایند و سازمان مکلف است هرساله گزارشی جامع از اقدامات و عملکرد دستگاه‌ها و نهادهای اجرایی موضوع این قانون را به وزارت تعاقون کار و رفاه اجتماعی ارسال نماید.

ماده ۷- کارکنان فوریت‌های اجتماعی و سازمان باید تدبیر و اقدامات کافی برای جلوگیری از انتشار و افشاء اطلاعات دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی را اتخاذ نمایند.

ماده ۸- افشاء هویت کسی که وقوع جرم یا ارتکاب، خطر شدید یا خشونت در خصوص دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی را گزارش می‌دهد جز با رضایت خود او یا به موجب قانون ممنوع است و مرتکب به مجازات درجه هشت قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود و در مواردی که افشاء هویت موجب وقوع جرم علیه گزارش دهنده شود، افشاکننده حسب مورد به یک یا چند مجازات درجه هفت قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

ماده ۹- هر گاه کارکنان دستگاه‌های موضوع این قانون که مسؤولیت شناسایی، ارائه خدمات، نگهداری، مراقبت، آموزش، درمان دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی را بر عهده دارند یا در امور مربوط به آنان فعالیت می‌کنند به هر نحو در ارتکاب جرائم عمدى موضوع این قانون مبادرت یا معاونت داشته باشند، علاوه بر مجازات مقرر با توجه به نقش مرتکب به یک یا چند مورد از محرومیت‌ها و ممنوعیت‌های درجه شش قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند.

ماده ۱۰- کلیه اطلاعات مربوط به دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی و فرآیند ارائه خدمات باید در سامانه فوریت‌های اجتماعی ثبت گردد.

تبصره : حفاظت و نگهداری از اطلاعات افراد فوق الذکر در سامانه مذکور و رعایت اصول رازداری بر عهده سازمان می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر ماده و تبصره در جلسه روز مورخ مجلس شورای اسلامی تصویب شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی